

v časih, ko se veliki večini Prekmurcev kali vsaj štirideset let trajajoč intenzivno industrijsko obarvan sen.

Dan smo končali z večerom, ki sta ga Katja Erjavec in Maja Koštric pred in po nastopu energičnega akustičnega dua Dianamizem prav tako energično obarvali z izbranimi kiticami pesmi Vilka Novaka. Ob izjemno občutenih interpretacijah Dunje Knebl, zanimivo odbranih, povečini v Medžimurju zapisanih ljudskih pesmi, so se prvi dan »posveta« ali takrat morda že bolje rečeno povedanih, zapetih, odigranih, prebranih ali zaplesanih seznanjanj s temami končala oziroma so se ta nadaljevala v Ambasadi Š.K.M., kjer so peli, igrali in vrteli La Scaña del Domingo ter DJ Vuk, plesali pa predvsem tisti, ki smo jih na posvetu zaman pričakovali.

Z zajtrkom ob Muri smo naslednjega dne žal zamujali kar dve uri. Prav prijetno nas je potem – verjetno predvsem tam navzoče Prekmurce – na določenih mestih prebudil prispevek dr. Hotimirja Tivadarja o govoru med Rabo in Muro v 3. tisočletju s stališča slovenskega knjižnega jezika. Prav tako sem bila že ob prijavi vesela prispevka dr. Rebeke Kunej na temo Folklorni festivali pred letom 1941 – popularizacija folklorne? Še posebej me je razveselilo, ko sem med obiskovalci zagledala članici Kulturno-umetniškega društva, ki organizira Folklorni festival v Beltincih. Dr. Mojca Ramšak nam je predstavila prispevek o antropoloških vidikih časti in sramote v sodobnem svetu. Po prijetno klepetavem odmoru je dr. Rajko Muršič s prispevkom Vizije etnologije kot primerjalnega dela antropološkega raziskovanja: današnji pomen Novakovih zgodnjih metodoloških razprav ogrel poslušalstvo.

Takrat je nastopil pravi trenutek, da se zadeva razvije v posvet, a ga sama takrat nisem prepoznala, po drugi strani pa oglašanja v

javnosti povečini nevajena in že fino izčrpana, kaj več od vmesnega jecljanja nisem bila sposobna. Glede na to, da je bilo za ta dan predvideno sproščeno vzdušje, sem potem sumljivo sledila programu, ki je predvideval najprej hitro predstavitev diplomskega dela Sandre Koštric na temo Percepcija Prekmurja v slovenskem kolektivnem spominu in nekoliko daljšo predstavitev vplivov projektov in politike Evropske unije na Rome, danes že diplomantke antropologije in kulturnih študij, Maje Koštric. Dan smo potem sproščeno končali ob ognju, in občutek, da nam je zadevo uspelo izpeljati, je bil prav prijetno topel.

Priprave na razstav in posvet so bile dokaj obsežne, vanje pa je bilo vključeno lepo število študentk/ov OEIKA in drugih smeri. Dogajanje, namenjeno javnosti, je na žalost določene zadeve zaobšlo, od teh pa bi na tem mestu opozorila le na dve: na Baševo (tudi Novakovo) knjižnico, ki se nahaja na Novakovi domačiji, in bi se spodobilo, da zasede kak drug prostor v Beltincih, ter na zapuščino Vilka Novaka v NUK-u, ki (za)obsega dvanajst škafel, ki čakajo, da jih skupno uredijo vsaj po eden etnolog/inja in kulturni/a antropolog/inja, etnolog/inja, ki ga (jo) podrobneje zanima zgodovina etnologije, zgodovinar/ka, ki ga (jo) zanima zgodovina Prekmurja, slavist/ka, folklorist/ka in nekdo, ki obvlada madžarski jezik.

Zdi se, da je nastopil čas za odpiranje in recikliranje tistega, kar so etnologi in drugi raziskovalci iz skrbi pred pozabo zvesto dokumentirali in konservirali, čas za razvijanje in rabo, ne zgolj prikazovanje. In prve korake pri tem lahko storijo institucije, ki te predmete hranijo in restavrirajo.

Vsem, ki ste sodelovali na posvetu, in vsem, ki ste nam kakorkoli drugače pomagali, še enkrat hvala.

OD PRESTIŽNE MEDNARODNE NAGRADE ZA NAJBOLJŠO VINSKO KNJIGO NA SVETU DO NAGRADE ZA PROJEKT CRAFTATTRACT

»Kultura vina na Slovenskem« – najboljša vinska knjiga na svetu

Mednarodni urad za trto in vino s sedežem v Parizu – OIV je 19. oktobra 2009 podelil knjigi *Kultura vina na Slovenskem* in njenemu avtorju dr. Dušanu Terčelju prestižno mednarodno nagrado za najboljše knjižno delo z znanstveno razsežnostjo in izvirnostjo v kategoriji Zgodovina, literatura in umetnost. Knjiga dr. Dušana Terčelja, ki jo je uredil dr. Aleš Gačnik, je v sozaložništvu s Slovenskim etnografskim muzejem izšla v zbirki Tradicije Slovenije pri ptujskem podjetju Tovarna tradicij. Uvoda v knjigo sta napisala prof. dr. Momir Wondra in doc. dr. Marija Mojca Terčelj, predgovor pa dr. Aleš Gačnik. Pri nastajanju te bogato opremljene knjige – oblikoval jo je s.kolibri – je sodelovalo več kot 50 institucij in posameznikov. Uredniki so pri nastajanju knjige posebno pozornost posvetili tudi kakovostnim dokumentarnim in umetniškim fotografijam iz vseh slovenskih pokrajin in iz različnih zgodovinskih obdobj.

Pod okriljem OIV mednarodni strokovnjaki (univerzitetni profesorji, novinarji, znanstveniki, zgodovinarji, ...) že 79 let ocenjujejo raznovrstna knjižna dela s področja vinske literature v najširšem pomenu besede. Po kriterijih izvirnosti, primerljivosti in mednarodnih razsežnostih knjižnih del ocenjujejo tako avtorje kot urednike in založnike, nagradijo pa delo, ki prejme najmanj 64 od 75 možnih točk. *Kultura vina na Slovenskem*, celovita in pregledna knjiga s področja vinske literature v Sloveniji, namreč ne govori le o vinu, temveč tudi o bogati kulturi vina.

Dr. Dušan Terčelj, mednarodno uveljavljeni znanstvenik in nestor sodobnega slovenskega vinarstva, je svoje življenje posvetil vinu in kulturi vina in si prizadeval predvsem za izboljševanje znanja o vinu; zaveda se namreč, da je prihodnost te za Slovence zelo pomembne kmetijske oziroma gospodarske dejavnosti še kako (so)odvisna od stopnje kulturne in izobrazbene ravni naroda. Kulturni pivec je namreč generator, usmerjevalec in posledično tudi producent kakovostnega vinogradniško-vinarskega ter

* Adela Ramovš, univ. dipl. etnol. in antropol., kustodinja, Slovenski etnografski muzej, 1000 Ljubljana, Metelkova 2, E-naslov: adela.ramovs@etno-muzej.si

Avtor besedila dr. Dušan Terčelj (levo) z urednikom in založnikom dr. Alešem Gačnikom.

Foto: Staša Cafuta, vinski hram Ptujске kleti, 7. 6. 2007

na kulturi vina temelječega turističnega razvoja.

Prestižna mednarodna nagrada je priznanje tako dr. Dušanu Terčelju za njegovo življenjsko publicistično delo kot založniku, ptujskemu podjetju Tovarna tradicij. Knjiga je že prevedena, oblikovana in pripravljena za tisk tudi v angleški različici, kar ji bo omogočilo mednarodno promocijo in vstop v protokol RS.

CRAFTATTRACT – tradicionalne obrti – nove atrakcije za kulturni turizem

Mednarodni projekt CRAFTATTRACT – Tradicionalne obrti, nove atrakcije za kulturni turizem je bil prepoznan kot najboljši nacionalni projekt na področju kulturne dediščine na Hrvaškem. Nosilcu projekta na hrvaški strani, Muzejem Hrvaškega Zagorja, je Hrvaško muzejsko društvo nagrado podelilo v Muzeju za umetnost in obrt v Zagrebu 15. maja 2009. Podelitve so se udeležili glavni nosilci projekta iz Slovenije in Hrvaške.

Projekt CRAFTATTRACT je bil delno sofinanciran s sredstvi EU v sklopu pobude INTERREG IIIA, Sosedski program Slovenija–Madžarska–Hrvaška 2004–2006. Nosilec projekta na slovenski strani je bil dr. Aleš Gačnik, raziskovalec iz ZRS Bistra Ptuj, nosilka projekta na hrvaški strani pa Goranka Horjan, idejna vodja in direktorica Muzejev Hrvaškega Zagorja. Pri projektu so sodelovali še Pokrajinski muzej Ptuj, Mestna občina Ptuj, Pokrajinski muzej Murska Sobota ter Krapinsko-Zagorska županija, med sodelavci pa etnologi in zgodovinarji Branka Šprem Lovrić, Tihana Lovrić, Mladen Kuhar, Metka Fujs, Jelka Pšajd, Aleš Arih, Andrej Brence in Alenka Korpič.

Temeljni cilj štirinajstmesečnega projekta, ki je bil na slovenski strani končan aprila 2008, na hrvaški strani pa avgusta 2008, je

Ožji del ekipe mednarodnega projekta CRAFTATTRACT (od leve proti desni): Branka Šprem Lovrić, Tihana Lovrić, Mladen Kuhar, Goranka Horjan in dr. Aleš Gačnik.

Foto: Marijan Petek, Zagreb, 15. 5. 2009

bil usmerjen v povezovanje tradicionalnih obrti, nematerialne dediščine in turizma na obmejnem območju ob slovensko-hrvaški meji. V tem obdobju je bilo dokumentiranih in raziskanih okoli dvesto rokodelcev in njihovih delavnic, izpeljane so bile številne rokodelske delavnice in izobraževanja, izdan trojezični DVD z naslovom Tradicijski obrti, znanja, vještine i običaji. Izpeljan je bil tudi mednarodni simpozij Tradicionalne obrti – izziv za kulturni turizem, na katerem so sodelovali najvidnejši strokovnjaki s področja rokodelstva, kulturne dediščine in turizma iz Slovenije in Hrvaške. Izdali so tudi publikacijo *Trijenale zagorskega suvenira – Proizvodi tradicijskih obrta kao suveniri*, v slovenskem, hrvaškem in angleškem jeziku pa publikacijo *Po poteh rokodelcev ob slovensko-hrvaški meji* – istoimensko razstavo so pripravili v Ormožu, Beltincih, na Ptuj, v Gornji Stubi in Kumrovcu. V prostorih Muzeja »Staro Selo« v Kumrovcu ter v Pokrajinskem muzeju Ptuj so vzpostavili dva centra za rokodelstvo oziroma tradicionalne obrti. Projekt so predstavili na mednarodnih konferencah v Grčiji, Avstriji in ZDA, prav tako pa je bil deležen velike medijske pozornosti novinarjev na slovenski in hrvaški strani.

Na podlagi rezultatov projekta CRAFTATTRACT sta avtorski dvojec Goranka Horjan, direktorica Muzejev hrvaškega Zagorja, in dr. Aleš Gačnik, raziskovalec in razvojnik iz ZRS Bistra Ptuj izdelala koncept novega projekta in candidature za čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Hrvaško z naslovom: Craftnet Destination – Tradicionalne obrti in tehnologije v službi razvoja obmejnih destinacij. Projekt čaka na evalvacijo za koriščenje EU fondov.